ד"ר נתי רוזנבלט

מקצוע חדש לכלכלנים – דאטה אנליסט

האינטראקציה בין חברות הטכנולוגיה לכלכלנים הולידה שאלות אינטלקטואליות חדשות ותחום חדש בכלכלה – "כלכלת הדיגיטל". התחום בוחן מגוון רחב של שאלות, כמו לדוגמה: כיצד הופעת הבינה המלאכותית ושימוש במאגרי נתוני עתק אודות צרכנים משפיעים על מבנה התעשייה ועל כוח השוק? כיצד מנועי חיפוש, מערכות עם דירוג מוניטין ורשתות חברתיות משפיעים על ההחלטות שאנו מקבלים ועל החדשות שאנו קוראים? כיצד שווקים ברשת צריכים להיות מעוצבים לאבטחת יעילות ובטיחות של עסקאות? מהי הרגולציה המתאימה הנדרשת בשווקי הטכנולוגיה? כיצד להשתמש בנתונים ממגזר הטכנולוגיה לצרכי המדיניות?

כדי לענות על צרכי שוק העבודה לכלכלנים שיכולים להשתלב באגפים שונים של חברות הטכנולוגיה, יש לשפר את ההכשרה של הכלכלנים בתואר ראשון ובתארים מתקדמים לעבודה עם או ב–חברות טכנולוגיה. ראשית, עם החשיבות של חיזוי, מיקוד (טירגוט), ואומדנים מדויקים בחברות טק יש להכניס הוראה של שיטות machine learning בתארים לכלכלה. שנית, יש להרחיב את ההכשרה הסטטיסטית של כלכלנים לניתוח נתוני עתק. השקעה במיומנויות אלה (ושילובם בתכנית הלימודים) יכולה לסייע בהכנת כלכלנים לעבודה בתחום זה. במקביל, חשוב לשמור על הקניית הבנה מוצקה של קונספציות כלכליות.

יתר על כן, נדרשת הבנה מערכתית כי סטארט אפ ניישן – ישראל – אינה יכולה להתקיים על מתכנתים בלבד. קיים מגוון רחב של תפקידים וכישורים הנדרשים כדי לאתר את הצורך, לפתח את הטכנולוגיה, לעצב את המוצר, לנתח אסטרטגיית חדירה לשוק, לבחון את הרגולציה, לפרסם ולשווק ולנתח את התנהגות הצרכנים כדי להבטיח קניה חוזרת. התמודדות עם אתגרים אלה ונוספים דורשת הכשרה של כלכלנים, מעצבים, אנשי תקשורת ושיווק, אשר יודעים לעבוד ביחד עם מדעני הנתונים, לצורך העצמת ענפי הכלכלה המבוססים טכנולוגיה.

לפי פורום הכלכלה העולמי, כל חברה זקוקה לדאטה אנליסט (Data Analyst) כדי להצליח בעידן נתוני העתק. מיטב הכלכלנים הבינלאומיים הכריזו שהביקוש הגבוה למקצועות הביג דאטה, ימשיך להתגבר, בשל הצורך של חברות וארגונים לקבל החלטות עסקיות על סמך ניהול וניתוח נתוני עתק. רק בישראל יש בימים אלו דרישה לאלפי כלכלנים שיאיישו משרות בתחום.

הכלכלנים החלו לשחק תפקיד מרכזי יותר ויותר בחברות טכנולוגיה, בהתמודדות עם בעיות כגון עיצוב פלטפורמה, תמחור ומדיניות, פלטפורמות מקוונות ודיגיטציה, כמו גם בתחומים חיוניים נוספים בהם נדרשים כישורי דאטה אנאליסט.

בחברות גדולות, כולל Amazon, eBay, Google, Microsoft, Facebook, Airbnb, ו–Uber, ישנם צוותים גדולים של כלכלנים העובדים יחד עם מהנדסים ליצירת עיצוב טוב יותר. רוב הצמיחה האחרונה במשרות Data Analyst התמקדה בכלכלנים העובדים ישירות על בעיות עסקיות כגון ניתוח שוק, אלגוריתמים לתמחור מוצרים, ומחקרים יישומיים על שאלות כלכליות.

כלכלנים משתמשים בנתוני עתק כדי לענות על שאלות עסקיות כמו האם להכניס מוצרים חדשים, איך להבין את היעילות של מיזמים גדולים, וכיצד להעריך את ההשפעה של המתחרים. לדוגמה, אנאליסטים של נתונים עובדים ב–Amazon בתוך צוותי פיתוח וניהול מוצרים; ב–Gett ו–Facebook כלכלנים מעורבים בניהול פלטפורמות ניסויים לניתוח עוצמת ההשפעה של "אפקט הרשת", הבודקת האם ערך המוצר עולה ככל שיש לו יותר משתמשים. אתרי נדל"ן בישראל, כגון מדלן ויד 2, יוצרים דוחות על שוק הדיור המקומי על סמך הנתונים על עסקאות נדל"ן שהן אוספות. LinkedIn בוחנת את הדרכים שבהן הנתונים שלה יכולים לעזור לשפוך אור על שוק העבודה.

לאחרונה נבחנו כ–500 מודעות "דרושים" אשר כללו את המילה אנאליסט ומצאנו כי כלכלנים המבקשים לאייש משרות אלו נדרשים להכיר תוכנות כגון R, SQL, TABLUE ו–ERP. בהתאם לזיהוי צרכים אלה, נבנתה במכללה האקדמית עמק יזרעאל תכנית ראשונה מסוגה באקדמיה הישראלית, שבה ניתן לקבל תואר ראשון בכלכלה עם התמחות דאטה אנאליסט, הכוללת הן העמקה של היסודות הכלכליים, והן כישורים מותאמים למשרת הכלכלן בחברות טכנולוגיה.

הכותבת היא ראש החוג לכלכלה וניהול במכללה האקדמית עמק יזרעאל | לפרטים נוספים: www.yvc.ac.il